

ANY IV. Barcelona 18 de Març de 1894. NÚM. 11.

EFEMÉRIDES CATALANES

MARÇ

DÍA 18.

1855. Als 77 anys y en la sua casa y vila de Igualada nadiues, mor lo tinent coronel de exèrcit En Anton Franch y Estalella, un dels héroes capdals de la memoriable jornada del Bruch, en la que's fiu evident que no n'eran tan invencibles com se deya aquelles hosts napoleòniques que en mal hora vingueren á Espanya. Es aquell igualadí benemérit que no content ab la gloria que n'hi correspongué aquell dia, dirigintne los sometents de la sua vila y d' algun altre poble, sens més instrucció militar que la que li dictava son entussiasta amor patri, posteriorment no doná un instant de repòs als soldats francesos ni á sos generals; essentne, ja que axis ho diu un historiador de la milicia, no 'l primer guerriller d' Espanya, però si 'l primer capdill català de la guerra de la Independencia.

DÍA 19.

1811. En aquest dia fou nascuda y batejada en la ciutat de Tarragona la primera poetissa espanyola que en la present centuria n'ha donat á la estampa les sues composicions. Nos referim á la insigne autora de *El beso maternal* y virtuosa

dama Na María Josepha Massanés de González, filla del académich de mérit de Sant Ferran D. Joseph, autor de variis importants projectes realisats ó no, però que n'acreditan sos coneixements com á enginyer militar, y entre 'ls quals hi ha lo del primer plan de reforma interior de la present ciutat. Respecte de la filla, la reyna dels Jochs Florals de 1862 y l'autora de la oda *Creurer es viurer* premiada en los del any següent, sols dirém ab la no menys acreditada castellana Carolina Coronado, que no serà may la Safo espanyola, perque la sua casta musa no ha sapigut cantar may la passió frenética del amor ni 'l delirant transport dels celos com la pagana grega; però ha sabut cantar á Déu com la doctora d' Ávila.

DÍA 20.

1621. En virtut d' aquell privilegi, concedit als catalans per En Pere lo Cermoniós, de que en lo successiu no vinguessen obligats á obediència y vassallatge á sos sobirans fins á tant que n'haguessen aquests jurat guardar y fer constar les lleys, los privilegis y consuetuts de la terra, la Diputació y lo Concell de Cent sé negan á admetre com á Virrey del Principat al bisbe de la ciutat barcelonina, Joan Sentís quan se los hi presenta ab caràcter de tal y en tals circumstancies.

DÍA 21.

1803. En aquest dia fou ascendit á Tinent director de les classes de dibuix, pintura y escultura de Llotja, lo pintor Joan Giralt, artista tan laboriós com modest, quals obres nos son desconegudes per lo que 'n restan espargides per tot arreu y en poder de diferents particulars qui, ni tan sols han sentit alguna volta recordar son nom, y gracies encar que 'n sapigam que n' era pintor d' historia de no migrat talent y que n' havia nascut per los anys de 1774.

DÍA 22.

1460. En ús de la facultat que 'n tenia concedida per son pare lo princep de Viana de viure en qualsevulla punt mentres no fos en Navarra y Sicilia, pretextanthi no agradarli la illa de Mallorca, s' embarca allí en direcció á nostra ciutat, entranthi en l' indicat dia d' improvís pera privar que se li tributassen aquells obsequis que 's preparavan y tant molestavan á son pare y madrastra, lo qual no fou obstacle perque 'l rey disposás en breu que mentres ell no declarás quin era de sos fills lo primogénit no se 'ls hi tributessen altres honors que 'ls corresponents á aquells qui no n' eran hereus del trono.

DÍA 23.

1702. Nos recorda aquesta data lo dia en que deixá d' existir aquell altre barceloní de virtuts heroyques que 'n venerém en los altars ab lo nom del Beat Joseph Oriol. Batejat en la església de Sant Pere, escolanet de la de Santa Maria, á quina insigne Comunitat de preveres beneficiats cab la honra d' haverlo protegit en sos estudis, y mes endavant sacerdot beneficiat de la església del Pi, la sua carrera fora molt senzilla de comptar, sinó hi haguessen que tindre en compte un sens fi de prodigis d' ordre superior que 'n realisá ab caritat inagotable en pró dels malalts y dels pobres, manifestantne clarament que Deu estava ab ell y continuament l' assistia ab sa gracia.

DÍA 24.

1414. Celebra sa primera missa lo P. Joan Casanova del Ordre de P. P. Predicadors del convent de Santa Caterina de la present ciutat de la que n' era fill. Sobressorti en virtuts y lletres de tal manera que 'l Papa Martí V. cregué just

premiar sos mèrits y utiliar sos serveys ab lo càrrec de Mestre del Sacro Colegi, y mes endavant després d' haver brillejat en los bisbats de Cerdenya y Elna, elevat al cardenalat per lo pontifice Eugeni IV al qui ajudá no poch contra los cismàtics de Basilea als qui confundi ab sos escrits plens de prudència y de doctrina.

RAMÓN N. COMAS.

LA CREU

En l' arbre de fruyt gustós s' encercola el Mal, y va perdre als homens. En l' arbre aspriu, desfullat y de savia erta, florí l' amor que va guanyarlos.

En l' arbre del Paradís hi somreya 'l Pler y la superbia hi cantava. En l' arbre de la Creu hi sagnava 'l sacrifici, 'l dolor hi plorava.

En l' arbre del Paradís triomfá la serpent. En l' arbre de la Creu morí Jesús.

Lo triomf infantá la perdició y la mort; la mort dugué la redempció y la vida.

La humanitat va fent vía, y 'ls dos arbres son sempre plantats enfront seu.

Entre la ufana verdor del un vermelleja madura la fruya saborosa al paladar. La austera nuesa del altre ni 'l frescal d' una ombra promet al cos del viandant.

¡Arbre sagrat de la Creu! quantas veadas solitari y anyorívol has vist als homens fugits de ton redós!

Humanitat malagrahida! ¡humanitat folla!

Ha tastat las dolçors infinitas del arbre del Amor, y se 'n torna á gormandejar los fruyts que l' odi vetlla y emmatzina!

La serpent la ha perduda; Jesús la ha salvada!... y dexa la Creu, l' arbre de Jesús, y cobdiciós s' abraça al arbre de la serpent.

Oh, Creu! signe adorable de redempció arbre santíssim del fruyt de sentor celestial! la humanitat no t' estima.

Creu Santa, á ton entorn flayreja la pau

y l'amor regna. Lo Mal no troba amagatall entre tas branques; y los braços duhen á las ánimas á las platjas de la vida immortal.

Mes tu, Creu, ets mortificació, ets dolor, ets sacrifici. Y 'ls sentits, amos de lo humanitat que no vol Senyor, cridan: goig! goig! y, dins l' esperit, hi respón la concupiscencia: soperbia! soperbia!... y la humanitat va y pren del fruyt que mata las ánimas.

Pel gosar d'un instant, ven la eternitat del viure. Oh, Esaú, quina descendencia has dexada!

Se dona al pler que enverina, y fuig del sacrifici que salva. Hereva de Jesús, se fá esclava de la serpent... Y l' odi la ofega!

Creu adorada! las onas rancuniosas en que 's nega l'mon, no arriban á los braços que ensagná l' infinit amor.

Amor de la Creu, regna en nosaltres!

N. VERDAGUER CALLÍS.

PENSAMENTS

Lo mon es un gran pretori
hont Jesús es condemnat;
jo no hi vull cridar pas: *mori!*
ni tampoch fer de Pilat.

Si la creu vos hi carregan,
de Cirineu vos faré;
si clavat vos hi arrosguegan
junt ab vos jo 'm clavaré.

Si vols ser fill de María,
de Jesuerist pren la creu,
que hi ha d'haver armonia
entre 'ls dos fills del cor seu.

JESÚS

¿Perqué ploras, perqué ploras
bon amor, si 'm tens aquí?
De la terra ¿que n' anyoras
si tot lo mon es en mi?

L' ÀNIMA

Res n' anyoro, res ne miro,
ja 'n tinch prou de vostra amor:
mes si ploro, si sospiro,
bon Jesús, es de dolçor.

• • •

Quan son vas d'alabastre Magdalena
vessava als peus del Senyor,
la casa de Bethania quedá plena
de celestial olor.

Imatge era aquell vas, Jesús dolíssim,
de vostre cor immens,
encenser ab que l'mon dona al Altíssim
de tota flor l' encens.

En lo Calvari quan l'amor l' obría
l'amor que jay! lo consúm,
com una església l'univers s' omplia
de vostre dolç perfum.

JACINTO VERDAGUER PYRE.

LA MORT DE JESUS

(EXTRACTE DEL CANT X DE *La Messiada* DE KLOPSTOCK).

M' acosto al moment de la mort del Messias; mort sublím, que no es sinó un sacrifici de amor. Que aquest pensament aconhortant me sostinga, y 'm faça evitar los esculls. Una veu me crida: Sías poruch y reservat, puix que cantas un Deu; una altra veu m' aconsella: Sías ardit y solemníal, perque tu cantas un Deu! Trist de mi! no soch sinó un feble mortal. Oh tu, qui conexes mos pensaments abans que en mon cervell s' esbadellen, alenta ma veu poruga, y que un raig de ta gloria aclarexi la meva ànima assedegada de conéxet y de adorarte.

Lo trono del Etern, suara espurnejant y voltat de legions d' àngels ab arpas d' or, es ara entenebrít y desert. Lo capitost dels àngels de la mort s'està sol prosternat damunt los grahons del trono, y espera ab terror sant la orde que pressent.

La naturalesa està embolcallada d'un ample vel de dol, y al través d'aquest vel, l'Etern dexa caure sobre 'l Messias una mirada que sols ell veu y endevina. Sa grogor aumenta; sos ulls mitg esmortits se giran envers la tomba oberta de nou en un roquer no lluny del Gòlgota, y son pensament se dirigeix al Etern:

«Héusela aquí, Pare meu, la volta sombria ahont aquest cos que emmatlleví á la terra va á dormir la son de la mort!... Dignauvos axugar las llàgrimas que 's plorarán per mi. Misericordia per aquells qui planyerán ton fill, pera 'ls qui creurán en Ell! Misericordia quan los será enviada la mort!... Jo ho trobo, ella es la arma més terrible de la Divinitat! cap ser creat la conixerá jamay com jo la experimento; una gota sola de l' occeá de sufriments en que m' havéu sumergit escamparía la desesperació sobre tota la gènera humana! Misericordia per ella, Pare meu, tingau pietat del infeliç qui, lluytant contra l' infortuni, ha restat fidel; compassió per l' amich de bon cor y per l' home humil y caritatí; compassió pel rich, pel poderós qui 's serveix dels bens d' aquest mon pera aconhortar sos germans; tingau pietat de tothom, quan la destrucció reclame l' cos y vos l' esperit. Deu de bondat, Pare meu, en nom d' aquesta corona qui ensagna mon front, en nom de la agonía que gela l' molt dels meus ossos, en nom d' aquest amor infinit que 'm fá morir damunt la creu, escoltáu mon prech.»

Axís pensa l' Messías. Sos esguarts s' apartan de la tomba, y's posan sobre la mar Morta. Adramelech y Satán, ageguts en las ribas escarpadas d' aquesta mar, s' axecan tot rugint, semblants á puigs que un foch soterrani remou y capgira. Los dos prínceps de las tenebres conexen que la paraula de Deu, pronunciada en la vall de Eden després de la cayguda del primer home, acaba de complirse: lo Messías ha xafat lo cap de la serpent!

Miriám y Débora, fins allavors silenciosos, exhalan llur dolor en cants planyívols. La veu dels immortals esdevé sempre un hymne solemníal quan diu lo que sentan ara la filla d' Amram y la profetesa que un temps doná son nom á las palmeras de la montanya Ephraïm:

«Oh tu, l' més bell dels homes, la mort crudel y sagnanta ha emmustehit tos tirats divins!»

Axís canta Débora, y la veu dolça de Miriám respón:

«Veyentlo, mon cor s' omplena de llàgrimas amargas; la tristesa m' embolcalla ab sos vels més sombrios... Sa celestial hermosura, no obs-

tant, brilla sempre á mos ulls. Sí, cobert y tot de sanch, es més hermós que 'l més perfet dels fills de la terra, que 'l fill més explendorós de la llum.»

«Ploréu cedres magestuosos, era la gloria del Libá, extenia son brancatge espés sobre 'l viantant lás de fadiga, lo cedre d' ahont una destral sacrilega tallá la creu que tenyeix ab sa sanch!»

«Ploréu arboços y plantas de la vall! Se reflectá dins la ona argentina de vostres rierons lo garrabé florit quina branca més espinosa, blegada en corona infamant, esgarrinxà son front diví.»

«Un ferro homicida ha travessat exas mans sempre juntadas per implorar la gracia dels pecadors; un ferro homicida ha travessat exos peus que may se fadigavan de durlo dins la maysó del pesar y de la miseria.»

«En son cap, que al peu de la montanya ell prosternava dins la polsaguera, la corona d' espinas obra llagas sagnants.»

«Un glavi terrible desgarra la ànima de sa mare. Fill del Etern, tingas compassió de ta mare, sosténla, si no vols que morí á tos peus.»

«Ay! Débora estimada, si jo fós sa mare, jo que habitó ja l' sojorn dels benaventurats, jo matexa patiría tot lo que ella pateix damunt la terra.»

«Mira, Miriám: Sos ulls s' apagan, son respir s' ofega! Aviat, sí, aviat axecará al cel un darrer esguart.»

«Miral, Débora; sa cara 's cobreix de una grogor mortal! Aviat sí, aviat son cap recaurá damunt son pit immòvil.»

«Oh tu que brillas ab esclat celestial als ulls dels immortals, Jerusalém, ciutat santa, vessa llàgrima d' alegria! Aviat, sí, aviat haurá passada la hora del sacrifici.»

«Oh! tú que esgarrifas la terra ab la enormitat de ta culpa, Jerusalém, ciutat sacrilega, vessa llàgrimas de desesper! Aviat, sí, aviat ton jutge 't demanará compte de la sanch del seu fill.»

«Los astres se son parats en llur vía, la creació ha quedat muda; lo Crist, lo gran pontífice de la especie humana ha entrat dins lo santuari; ell reconcilia l' home ab son Deu, mediant lo més sublim dels sacrificis.»

Eloha se gira en vers los patriarcas, y crida:

«Ell vé, lo missatger terrible de la cólera de Jehová!»

Los immortals s' extremexen, la muntanya de Moria trontolla, y com ella las voltas sagradas del temple. L' àngel exterminador se 'n baxa á la terra; damunt lo Sinahí s' atura desolat. La comanda que li ha feta l' Etern, l' aclapara; li sembla que 'ls monts y 'ls céls han d' establellarse. Reprén son vol y branda 'l glavi que llança raigs de foch barrejats de sanch; mes son braç sosté apenas la arma temuda. Arribat sobre 'l Gòlgota, s' agenolla, y adora la víctima abans de ferirla. Sa veu, suara amenaçadora com la del tró, no es sinó un gomech ofegat.

«Fill del Etern, diu, jo á qui tu formares d' una boyra nocturna y de una onada de foch, esperit creat de ahir, jo dech immolarte, á tu, mon Senyor!... Jehová ho mana, donam la força d' obehirlo!...»

Diu, y s' esforça en axecar son glavi. La tempestat rugeix; l' àngel exterminador ha retrobat sa energia, y sa veu, més forta, més terrible que la tempestat, diu al Messías:

«La ira del Etern es infinita; tu ets sotmés á aqueix enuig. Ta veu suplicanta, que demanava gracia, es arribada al peu del trono: Jehová ha tombat lo rostre; Ell te abandona, te entrega á mi, lo més terrible dels àngels de la mort!»

Jesús alça per darrera vègada sas mirades al cel, y diu, no ab la veu apagada de la agonía, ab l' accent terrible de la desesperació:

«Pare meu! Pare meu! perquè m' has abandonat!»

Los céls s' ennuvolan davant eix secret terrible; las feblesas humanas dominan al Fill del home, y crida ab l' accent d' un mortal:

«Tinch set!»

Beu, s' extremeix, y sospira exos mots:

«Pare meu, á tas mans encomano mon esperit!»

Després afegeix, ab la energia d' un Deu:

«Tot es consumat!...»

Son cap recàu damunt lo pit; y mor!

JESUS

Al peu d' una columna
lo bon Jesús ovir,
lligat ab dures cordes
per mans de cruels botxins.

Lo més perfet dels homens
de Nazareth l' encís,
l' hermos fill de María
que Verge lo nodri;

lo Deu de les promeses,
dels profetes desig,
capdill de los arcàngels,
joyell del paradís;

lo lliri sense espines,
la flor de l' infinit,
més blanch que les palomes
que l' Arca va encabir,

dels reys lo primogénit,
la gloria de David,
rosat més que les vinyes
de los camps de Engadí,

el que en lo sol se posa
los astres resseguint,
baxant de les altures
de carn per revestirs,

germá s' ha fet dels homens,
dotarlos vol per fills,
y els homens lo maltractan
com á l' esclau més vil.

Li feren les espatlles,
li arrancan los vestits,
l' aclaman rey de burles,
lo gosan escarnir.

La Humanitat dolguentesen
llansa gemechs tant trists
que 'ls ouhen los sants Pares
qu' esperan á n' els líms.

Entre ell's Adam y Eva,
commosos y contris,
d' amor de Deu encesos
deploran lo seu crim.

De Sion la ciutat santa
de jaspe y de safir,
la de les dotze portes,
de les plasses d' or fi,

contempl' avuy deserta,
los àngels n' han fugit,
del dolor la punyida
com los homens sentint.

Cap á l' Orient s' ajuntan
ahont pateix lo Deu Fill,
ahont lo Deu Pare especta
lo misteri sublim,

La vénia li demanan
los arcàngels ardits
ab los brants que flamejan
pera venjar lo Christ.

Mes Jesús diu: Clemència,
per salvarlos nasqui,

me donat á si? E si infinides vegades al Senyor me donava, ¿que li done que sia meu, é no sia tot de aquell de qui hi en qui só yo, qui res no era? Pensa encara, oh ánima devota que lo dolor de la sua passió no començá en lort de Getsemaní, quan trahit per Judes lo prengueren: más del instant de la sua concepció fins quel sperit doná en les mans del Pare. Car tostems tingué present é acceptá la sua mort acerbíssima per redempció nostra. Diu sant Agostí: Oh ánima mia atén é considera la passió que ha sofert lo teu Jesús. Amor, dolçor mia, sperança, beatitud é consolació mia; ha sofert en tot temps, en tot lo cors, hi en totes les sues obres, hi en totes les edats de la sua vida; en la sua infancia tingué streta posada clos é tancat en lo ventre de la sua verge mare: aspredat dura é pobrea en lo pesebre: temor, terror é persecució del ínich Herodes, exili de la sua propria terra, peregrinació en la stranya. En lo temps de la adolescencia menyspreu, fretura é inopia. Ajudant al fuster Joseff á la miseria del seu ofici. Pujá començant los trenta anys al baptisme. Stigué dejunant en lo desert acompañat de besties: é devallat preyant circuhí á peu totes les viles é castells de Judea. Ab quin treball, fam, set, é miseria, dolors é angusties, les quals nol dexaren fins á la sua mort é passió acerbíssima: soferí en tot, é per tot lo seu delicatíssim cors: en los ulls abundants lágremes; en les orelles blasfemias; en la cara bufets; en lo nas pudor de sutzies scopines; en la boca amargor del fel é vinagre; en les mans é peus ligams, é de grossos claus cruels nafrés, en tot lo cors plagues. En la preyacació hi en los actes é miracles impugnacions é iniurias, trahit, ligat com anyell portat al sacrifici ha sofert lo Senyor en tot temps, en totes hores, de nit é de dia. A matines pres. A prima acusat. A tercia avolotat. A sexta crucificat. A nona ab lágremes é alta veu spirat, hi en totes aquestes hores crudelíssimament vexat. Plany donchs, lamenta é plora ánima mia, y treballa que per los teus ulls fonts de lágremes córreguen. Nos exugue la tua cara. Los teus pits se banyen. Sobre la mort de ton germá Deu é Senyor é Mestre bell, graciós é amable sobre totes les coses que dignament amar se poden. Lo qual te ha dexat de caritat carmesines robes, hi arreus é joyes ab les quals merexques entrar en les noçes de la eterna glo-

ria. Plora ánima devota. Si consideres é contemplates com les devotes dones ploraven, quan á la mort lo seguien: quin dol planyá Pere quan fora del palau amargament plorava. Considera lo dol de les coses insensibles, que totes á lamentar é plorar te conviden: les tenebres del sol per cobrir lo cors nu del Senyor qui creat lo havia; tremolar la terra; rompres les pedres; obrir se los sepulcres; squinçar lo vel del temple; veure plorar en la creu per dolor á ell Deu home, hi al peu de la creu la sua verge mare. Oh dolç Senyor meu, quant lo loch hon has sofert la tua passió augmenta: hi encara la diversitat dels lochs hon les tues dolors has sofertes; en lo desert, en lo temple, en casa, en lo camí, en lort, en lo palau, en lo pretori, en lo mont de calvari: en lo desert batalla, en lo temple moltes vegades apedregar te volien; en la casa guardes quet poguessen pendre; en los camins cansament é fatiga: en lort su de sanch, presó é trayció de ton dexible; en lo palau colps, bufets, scopines é iniurias: é quan lo principal apostol tres vegades te negá; los pobles te acusen; la gent te blasfemen; per totes parts te batzen é los cabells del cap é de la barba te pelen: totes aquestes dolors, iniurias en diversos lochs te multipliquen é apres cruelment te açoten: est portat al mont de calvari, tu lum é resplendor eterna, Deu é home, amor sancera nostra, mèliflua, suau é dolça; plany é lamenta sobre les dones que dell se dolien; sobre los juheus qui de la sua mort se alegren; del ladre quil blasfema; del poble quil malehia; de la mare que sens remey plorá; mansuet Senyor clavat en mig de ladres com á principal ladre. O ánima devota, lo lit del teu spos regoneix é mira: non te molla coçera, no prims lançols, ni vánoves; no coxins de ploma; no es cubert de brocats, ni çeda; no es de flors enramat ni violes; mira per collació ans ques adorma, que li donen á beure; mira per ques adorma quina musica li canten: oh dolç Senyor has donat la tua sanch en preu, ab la qual largament nos pugám rembre; hi en vi aromàtic que la tua amor nos embriague: has donat la font del teu costat que totes les nostres taques lave: has nos donat lo teu sacratíssim cors per letovari, ab lo qual nostra vida morta revixca. Oh piadós Senyor, no tha pogut revoçar de la redempció nostra la dolça amor de la

mare; la temor de la mort crudelissima; la vergonya del teu cors nu en pena ignominiosa. E solament quatre díes passaven quen la matexa ciutat tua com á rey natural te reberen devallant del mont Olivet ab rams, flors, tapits é robes sobre la terra é ab aquest triumfo entrist per la una porta, hi ara ten vas per altra pujant al mont de calvari, ab la creu pesada sobre los muscles: exiu per contemplació devotes àimes, mirau quan prest stan sechs los rams hi emmarcida la flor de la gloria del rey vostre: com son convertides les laors en aprobis; les honors en penes; les benedicions en goigs de la sua vida; en hoy é mort dolorosa: oh Rey dels reys, oh Senyor dels qui senyoregen quon es lo teu ceptre? quon les reals vestidures? quon la judicial cadira? quon la imperial corona? Oh gran sacerdot quon son los ornaments del teu sacerdoci? quon es la thiara? quon los guants? quon son los anells? quon es la croça? quon son les sandalies? Oh bellicos strenu cavaller, quon tens les tues armes? puix entres en la batalla ab la fona dels ligams de les tues mans, ab les cinc pedres de les tues nafres; ab lo bastó de la creu has derrocat al jagant Golies, é ab lo seu coltell que era la sua propia malicia, ab la qual la mort te havia procurada, has degollat á ell, vençuda la mort que á tot lo mon vencía: has despullat los inferns, qui á tot lo mon despullaven. Oh Mestre bò, quon es la cadira de la tua scola? quon son los teus libres? Set conclusions has declarades, en les quals totes set arts liberals se comprenen. E que lo teu cors, lo libre de nostra vida, cabsalmat ab les tues nafres, miniat é rubricat ab la tua sanch, ab tres claus que ab les cubertes lo claven. Oh àima mia, en aquest libre sia lo teu studi: açi trobarás receptes per á guarir totes les tues malalties. Puja, àima mia, en la palmera de la creu, é menja de la sua dolça fruya. Vine al mont de la mirra, é pren ne un ram que de continu en los teus pits stiga: puja en la olivera de misericordia, é cull ne un brot, é pòrtal á la arca de la tua consciencia. Oh devota àima, sies per humilitat coloma. E sia la tua vianda Jesús, grà de forment sembrat per la sua incarnació en la terra verge de la sua immaculada mare: començat á segar en la circumisió: batut ab los açots en lo pretori: blanch per la sua innocència: secat en la creu: partit en lo

costat; multiplicat en la mort: monde é perfet en la resurrecció: stojat en lo oro del cel en la sua admirable ascenció.

REDEMPCIÓN

S'apaga l'sol, la terra s'estremeix,
l'univers dona mostres de tristes
proclamant al Senyor de la grandesa
qu'en lo cim del Calvari ja fineix.

Ab la sanch de ses venes l'enrogeix
y perdonant á l'hom sa cruel feresa
á sa Mare, la Reyna de puresa,
desde la Creu per mare li ofereix.

Jesús ha mort, la celestial María
resta baix de la Creu ab cor nafrat,
ha vist á son Jesús en l'agonia
y ha quedada en inmensa soledat;
mes per salvar als fills que Ell li oferia
presenta á Deu son Fill crucificat.

JOSEFA AMER Y PEÑA.

MALCÚS

Malcús es aquell juhéu que doná una bofetada á Nostre Senyor. Com lo crim no té nom, de tan gros que es, Deu va condemnarlo á una pena exemplar, de la que fà mil vuytcens y tants anys està lo juhéu esperant la fi.

Malcús está condemnat á viurer en lo fons de un pou sech, lluny de la vida y de la claror: allí dona voltas y voltas sens parar may y á cada tom se veu obligat á bofetejar la freda y humida paret del pou, exhalant un ay de dolor pel mal que 'n reb á la mà, que li sagna.

Si algun viador passa per allí aprop, y sentint sos planys guayta dins del pou; lo primer que sent es sa veu cavernosa y aspra que seguidament rondina:

—Quan s'acabarà?

Si Malcús coneix ó veu que algú l'escolta, tot seguit li pregunta:

—Encara deslliuran las donas?

Y si l'viador llavors li respón que sí, un dolorós y horrible gemech somóu lo buyt del pou, que tornan á omplir la remor dels passos, los cops de las bofetadas y los crits d'angunia del condemnat.

Perque havéu de saber que lo seu martiri, com ja us só dit, no terminarà fins que l' mon acabe y d' aquest no arribarà l' acabament com las donas no hajan estat per endavant set anys sense deslliurar.

Tradició recollida per

AGNA DE VALDAURA.

MOVIMENT REGIONALISTA

Certámen del Centre Moral y congregació de St. Lluís Gonzaga, de la parroquia de St. Francisco de Paula, moral, religiós, artístich y literari.

Secció de virtut y moral. — Premi ofert per l' excellentissim é Ilm. Sr. Bisbe de aquesta Diócesis, se adjudicará al publicista de la mateixa que haje escrit y publicat més número d' obras de propaganda moral-religiosa.

Premi ofert per D. Miquel Senestey, s' concedirá al jornaler y vehí de esta parroquia, que s' haje distingit donant mellar ensenyansa y educació religiosa á sos fills.

Premi de D. Francisco de P. Capella, al alumno de qualsevol de las escolas establecidas dins la Parroquia que puga unir á son mellar comportament y aplicació més actes fervents de religió y respecte, essent prefeble en igualtat de circumstancias lo més jove.

JURAT: Rut, Conciliari, Illorens Baltasar, Jaume Serra y Eduard Blasco.

Literatura y Art Dramátich. — Premi ofert per l' Excm. Sr. Duch de Solferino, s' concedirá al autor de la mellar comèdia, que pugui ser representada en associacions Catòlicas y probi que la *ociositat es la mare de tots los vicis*.

La Secció Dramática d' aquest Centre, ofereix un objecte alegòrich del art dramátich en plata, al autor del mellar drama en tres actes propi pera ser representat en Centres Catòlichs.

Premi ofert per l' eminent escultor D. Venanci Vallmitjana consistent en una magnífica estàtua d' un Christ jacent, s' adjudicará al autor del mellar monòlech religiós ó patriòtic.

Se concediran dos accessits als mellors recitants del monòlech que resulti premiat y de un fragment del Poema l' Atlàntida de Mossen Jascinto Verdaguer, que s' fixará á son temps.

Pera verificar los exercicis preparatoris s' avisará oportunament.

Premi ofert per l' Excm. Sr. Marqués de Marianao, s' adjudicará al autor del mellar trevall en prosa o cuadro de costums religiosas de nostra terra.

Premi ofert per lo Centre Excursionista de Catalunya á la mellar col·lecció de tradicions ó llegendas catalanas.

Premi ofert per la Casa Tipò-litogràfica de Jutglar germans, consistent en l' impressió gratuita de 300 exemplars de la obra premiada al autor del mellar estudi en prosa sobre l' tema de «Ventajas y bé que ha fet á la causa religiosa l' invenció de l' impremta desde sos primitius temps fins á nostres días.»

Premi ofert per aquest Centre á la composició que ensalsi la divina Institució del Sant Rosari.

Premi ofert per lo President del Monte-Pío de Portants del Sant Crist dels Dolors, agregat á la Reyal Confraria d' aquest nom, consistent en un relleu romà artístich decoratiu sobre plaxxa de pelus, que s' concedirà á la mellar lletra de uns Goigs en llahor de la Santíssima Imatge Tutelar.

La Obra de Bonas Lecturas, ofereix la col·lecció completa de totas las obras per la mateixa publicadas al mellar quadret de costums de caràcter moral y adeuau pera publicarse en periódichs populars-catòlichs.

JURAT: D. Antoni Rubio y Lluch, J. Franquesa y Gomis, Claudi Omar y Jaume Serra y Dachs.

Secció Musical. — Premi ofert per la Secció Coral de aquest Centre, s' adjudicará al autor del mellar chor á tres veus ab lletra catalana de fondo religiós ó moral.

Premi ofert per un aficionat, s' otorgará al mellar quarteto pera piano, armonium, violí y violoncello, propi pera meditació ó intermedi religiós.

Premi ofert per lo mestre D. Agustí L. Salvans, al autor del mellar estudi que indiqui los medis de procurar la ensenyansa musical obligatoria en las Escolas Municipals é Instituts religiosos.

Premi ofert per lo distingit escriptor D. Claudi Omar y Barrera, á la mellar biografia del músich religiós D. Ramón Vilanova.

JURAT: J. García Robles, Salvador Bofarull, A. L. Salvans, E. Masriera y Jascinto E. Tort.

Secció Artística. — Un objecte decoratiu en plata, s' adjudicará al autor de la mellar imatge al oli de Sant Lluís Gonçaga. (Minimum de tamany 1 metre).

Una ploma de plata y or, ab son estoig, á l' autor del mellar projecte d' un diploma propi per aquest centre.

Premi costejat per una distingida y piadosissima senyora, s' adjudicará al autor de la mellar imatge de Sant Franeisco de Paula, en barro cuyt, de relleu y en tamany de 0'40 metres, com á minimum.

Premi ofert per D. Jaume Serra Dachs, al mellar dibuix-projecte de un timbre decoratiu propi també pera l' Centre.

Un joch d' escriurer de plata al mellar bocetó en barro cuyt, que representi lo busto de S. S. Lleó XIII en baix-relleu (minimum 0'50 metres).

Premi de La Hormiga de Oro, s' adjudicará al mellar bocetó al oli d' una costum popular religiosa de Catalunya.

Premi Extraordinari. — L' ofereix aquest Centre y consistirà en cent cincuenta pessetas en metàlich, al mellar cuadro al oli de composició original y assumptu històrich-religiós (minimum 1 metre).

JURAT: M. J. Sala, F. Trias, E. Amigó y E. Masriera. Enviar los treballs al Centre (Avellana, 5,) fins al dia 11 de Maig.

Los estudiants vasch-navarros cursants en la Universitat de Saragoça se reuniren diumenge en fraternal dinar en nombre de 120 pera donar testimoni de llur adhesió á la conducta de la Diputació foral de Navarra en la defensa de sa autonomia. Després d' una pila d' entusiastas parlaments, foren enviats telegrams á la Diputació citada y als periodichs que mes s' han distingit en la defensa del dret de la seva terra. Lo cant del *Guernikako Arbola*, posà terme á aquell acte, que, segons la prempsa de Saragoça, resultà sumament important.

Es de notar y digna d' aplauso y de imitació la ilustrada activitat del novell Centre Catalanista de Girona. Bell mal se n' hau per axó, tenint un President com lo Sr. Botet y Sisó, home de inteligença, de cor y de maneig com no 'n correu. Ell, ab la germanívola ajuda dels seus consocis, inicià y ve sostenint contra lo oficialisme, la campanya á favor dels dreus de nostra llengua que li ha justament alabat tota la prempsa regionalista, y fins la que, no dihentse axis, no està á sou dels madrilenys; y mentres axó dura, encara ha trobat lo Sr. Botet espay per inaugurar en lo local del Centre una tanda de conferencias per vulgarizar la rabió del Catalanisme, y comunicar als seus compatri-

cis de bona voluntat son convenciment y son entusiasme de fill benemerit de la patria catalana y soldat de sus aspiraciones reivindicadoras. La primera de aquestas conferencias, donada l' diumenge dia 5 del corrent, atragué als salons del Centre una nombrosa concurrencia, quins aplausos y demostracions á las doctas y entusiastas consideracions del Sr. Botet, foren clara indicació del fruct alcançat per sa obra de propaganda. Las llistas de la associació també hi conegueren.

Hem rebut la agradosa visita d' un nou company que en lo Mitg-dia de França ha alçat bandera á favor de la causa regionalista. Porta per nom *Lo Terro d' oc* y ve á ser lo butlleti mensual de la *Escola moundina* de Tolosa, que, com saben nostres lectors, ha fet una lluïda campanya en pro de la llengua maternal despreciada per la Academia dels Jochs Florals, presa del furor francesista; de quina campanya s' han ocupat los diaris parisenchs de major circulació. Es director del colega lo distingit escriptor y valent patriota En Lluís Vergne.

Continuan ab activitat las gestions dels estudiants en nostras Facultats pera demanar al Govern la descentralisació dels doctorats. En vista del favor ab que tal projecte es acullit axis per las autoritats locals, com per las personas de mes respecte é influencia, se poden tenir algunas esperances de que no ha d' ésser tant en va com de primer semblava la iniciativa dels estudiants de Medicina.

En las varias reunions que aquests, per l' indicat objecte han celebrades, s' ha notat una serietat que no es freqüent en las collas estudiantils. En una sola estigué á punt de perturbarse l' ordre, y 'ns cal ferne esment, porque interessa als prestigis de nostra llengua estimada. L' entusiasta catalanista y President del «Centre Escolar» don Narcís Fuster, com á estudiant de Medicina, hagué de parlar en la tal reunió, y obediint al natural impuls de sos sentiments, é inseguint lo que ja en exas reunions era acostumat de que cada hu parlés com li plavía, ho feu en catalá. Al sentirlo, á un estudiant li doná un atach de catalanofobism, y 's posá á cridar contra'l Sr. Fuster porque no enrahonava en castellá. Alguns pochs feren chor al castellanista, però la reunió en massa, y 'l President d' ella, ampararen en son dret al Sr. Fuster, y ensenyaren al estudiant enemic de la llengua catalana, la porta del carrer. Aquest estudiant, no es castellá; los castellans que eran presents foren justos y discrets. Aquest estudiant, ens han dit que era de Reus; però nosaltres no ho volem creure.

Han sigut nombrats socis honoraris del Centre Catalanista de Girona, l' Excm. é Ilm. Sr. Bisbe Morgades, lo President de «La Unió Catalanista», D. Justí Pepratz, de Perpinyá, D. Carles Bosch de la Trinxeria y D. Joaquim Riera y Bertran.

LO REGIONALISME EN LA PREMSA

COSAS ASSENyalADAS

— SETMANARI CATALÀ Manresa, 15 de març: *Las videras de colors*, per A. A. y M. Curiosas é instructivas noticias sobre aquesta interessant materia.

— LA RENAISSA. Barcelona, 16 març: *Alguns catalans ilustres en lo riu de La Plata*. Conferència donada en lo «Centre Català de Buenos Aires», per En Ricart Monner y Sans.

— LO SOMENT. Reus, 14 de març: *Lo Catalanisme y la Administració de justicia*, per N. Verdaguer Callís. Reprodubit de LA VEU DE CATALUNYA.

— DIARIO DE BARCELONA. Barcelona, 14 de març: *La poeta doña María Mendoza de Vives*, per E. Miquel y Badia.

— EGARA. Tarrasa, 11 de març: *Sabadell y Tarrasa*: Article en que partint de datos de producció y de venda, s' augura una próxima y terrible crisis pera aquells dos centres manufacturers.

— LO CATALANISTA. Sabadell, 11 de març: *Una traducció notable*, per P. C. Parla ab molt elogi de la que te anunciada En Therenci Thos y Codina sobre la *Imitació de Christo*.

— LAS CUATRE BARRAS. Vilafranca, 10 març: *Gremi Agrícola Municipal de Vilafranca*. Pledaja, ab rahons ben convinents, l' establiment en la vila d' un gremi com el que està funcionant ab bells resultats á Sabadell, prometentsen importants resultats pera la obra de agermanament de propietaris y rabassers.

En lo mateix nombre s' inserta una carta dirigida per *Un vilafranqui*, al Director del estimat company, reclamant la organisió del Sometent en aquella comarca.

— LA CIGALO D' OR, Mount-Pelié, 4 de Març: *Jocs Floraus de Barceloune*. Inserta sencer lo cartell.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 10.

L' Excm. Sr. D. Eduard Monner, per encàrrec de S. M. la Reyna Regent y de S. A. la Infanta D.ª Isabel entrega á la comissió obrera que aná á estudiar la Exposició Universal de Chicago, dues comunicacions en quelas augustas damas elogian la memoria redactada per dita comissió y diuen dels obrers catalans que son los més avançats é intel·ligents d' Espanya.

En lo judici per Jurats que ha durat 15 días, sobre la causa seguida á variis, per falsificació de billets de banca de França, quin laboratori era en un moli prop d' Igualada, los processats Eugeni Alós y Joseph Figueiras son condemnats á 29 anys, 4 mesos y 2 días de cadena.

Dia 11.

Retallám de nostre company d' Olot L' Òlotí:

«Segnexen ab activitat las obras d' instalació de llum elèctrica. Està colusat lo cable formant circuit y també moltes derivacions. S' estan colocant los soports dels fanals, que son d' un elegant model, fos per la

casa Barberí, y s' aumenta l' número de fanals sufrint alguna modificació en alguns punts.»

En la sala doctoral de la Universitat celebra la Acadèmia de Bonas Lletres, lo cinquante aniversari de la entrada en ella del qui es son President honorari doctor D. Joaquim Rubió y Ors, qui llegeix un treball critich-bibliografich sobre l' provenzalista català Bastero.

A Sabadell se celebra una reunió dels principals vehins de la ciutat en que s' proclama la candidatura pera diputat á Corts del comerciant de Madrid, y ferm proteccionista D. Timoteu Bustillo, qui pronuncia un discurs molt ben rebut.

Dia 12.

Lò governador civil delega á un oficial del Govern pera procedir á la investigació dels serveys municipals de Gracia.

Los forniers de Sitges han acordat rebaxar lo preu del pà de 60 céntims cada 10 kilògrams.

Queda constituit lo Comitè de Catalunya per la Exposició Universal d' Amberes que ha de celebrarse engany, sots la presidencia honorària del cònsul de Bèlgica y la efectiva de D. Joseph M.ª Rius y Badia, essentne secretari, D. Marian Capdevila.

Dia 13.

Ha mort en un convent de Vich Sor María Claret germana del qui fou venerable arquebisbe del mateix nom.

Arriba á aquesta ciutat lo tren especial, en que viatjan 35 nort-americans, associats pera visitar lo més notable del mon civilisat.

L' Ajuntament d' aquesta ciutat acordà comunicar ál Delegat d' Hisenda que en lo próxim any econòmic imposará en las contribucions lo major recàrrec que la llei li permet, ó sia l' de un 16 per cent.

Nostre Ajuntament acorda que sian midats los terrenos procedents de camins y torrentes ayuy desapareguts pera vèndrelos convenientment; instruintse expedient pera esbrinar com algunas parts de dits terrenos han sigut ocupadas per particulars.

Lo Foment del Treball Nacional reb un telégrama fentli á sapiguer que han sortit de Chicago cap á Espanya los objectes presentats per nostres productors á aquell certámen.

A Castelló d' Ampurias queda acabada del tot la construcció del Hospital Durán.

Dia 14.

Diuen los diaris que la Junta consultiva de Camins, Canals y Ports ha acordat autorisar la construcció de un pont sobre l' riu Ebre á Tortosa.

Dia 15.

Llegim que en lo terme de Fontrubí una mà criminall ha arrencat d' una vinya 900 ceps americans.

Diu lo Setmanari de Manresa que no ha resultat cert que l's trens expressos paren en la estació de Monistrol.

Acabat lo plaço d' informació sobre l' projecte de reforma d' aquesta capital, resulta que per part de varias societats s' han fet diverses observacions.

Los anarquistas detinguts en la presó s' negan á pendre l' menjar que l's donan fins que l' governador los diga perqué l's tenen presos.

En la matinada s' topa en la carretera de Sant Andreu una màquina de la línia del Nort ab lo tranvia de foch que vá á dita població, resultantne un passatger del tranvia mort y una pila de ferits, alguns graves.

Dia 16.

Diu lo *Diario de Barcelona* que fent excavacions don Sinforià Malet en una finca de sa propietat, en Las Pilas, província de Tarragona, descobri algunas sepulturas de las quals se n' han obert dues, trobantshi dos esquelets. Un d' ells sembla d' home y aguanta ab la ma una destral de pedrenyal d' una peça y sens mànech, tenint al costat altres armas del mateix estil. En lo segón esquelet, que sembla de dona, s' hi han trobat unes arrecades de marischs y collars y un punyal de pedra, tot lo qual indica que s' tracta de sepulturas molt antigas y probablement prehistòriques.

Ha sigut agafat y posat á disposició del jutjat lo guarda-barreras de la Companyia del Nort que havia desaparegut al ocórrer lo xoch entre una màquina del ferro-carril y l' tranvia de vapor de St. Andreu.

Per lo Ministeri de Foment es concedida á Igualada una subvenció de 37.813 pessetas pera la construcció d' un edifici destinat á escoles.

Victima d' una pulmonia, mor en aquesta ciutat lo molt conegut y celebrat escriptor de Historia D. Victor Ghebart y Coll. Era autor d' una voluminosa *Historia de Espanya*, y guanyá un premi en nostres Jochs Florals ab una relació històrica del siti de Girona en lo any 1809. A. C. S.